

Hvorledes Lange-Gabriel reddet livet

Vi har fått tilsendt et brev med ”småplukk” som Anne Lise Drøyer sendte Truls Erik Dahl for en tid siden:

1968 ble jeg kjent med Reidar Jørgensen, tiende barn til Andrea Olsen. Andrea måtte tidlig ut for å tjene. Hun ble ansatt som tjenestejente på prestegården i Høvåg da Gabriel Scott var barn.

Gabriels frokost var havregrøt, noe guttungen hatet. Hver morgen var moren like utålmodig og irritert fordi det gikk så sakte med spisingen. Han satt bare og pirket litt i grøten. Han led. Prestefruen måtte forlate kjøkkenet. Hver dag sa hun til Andrea at hun måtte passe på at Gabriel spiste opp all grøten før han gikk fra bordet. Hver dag svarte Andrea ja, ja.

Når ytterdøra smalt igjen etter prestefrua, sa alltid Andrea til Gabriel: ”Gi meg grauden, så eder æ an!” Ikke fordi Andrea var sulten, men

fordi hun syntes forferdelig synd på den stakkars guttungen.

Det hendte at ytterdøra smalt opp tidligere enn forventet - prestefrua var på vei inn igjen. Da skyndte Andrea seg å sette grøttallerkenen i en kjøkkenskuff, i skjul for ”møndigheda”. Hver eneste dag fikk Andrea spørsmål om Gabriel hadde spist opp all grøten. Og hver eneste dag svarte Andrea at jaunda, det hadde han gjort. Gjøtt om Gabriel ble glad i Andrea!

Som gift ble Andrea boende på Indre Tronderøy i Høvåg. Gabriel glemte henne aldri. I voksen alder besøkte han til stadighet henne og hennes store familie.

”Du reddet livet mitt, Andrea!” pleide Scott å si. ”Jeg ville ha dødd av havregrøt hvis det ikke hadde vært for deg!” Barndommens livredder og hennes familie hørte denne historien under alle

besøkene på gården. På veggen hang et stort tinnfat med inskripsjoner til Andrea fra Gabriel, gitt på en av hennes merkedager.

Selv har jeg mang en gang lyttet til min venn Reidar Jørgensens beretninger fra livet i skjærgården: Barkefletteren som kom fra Tveit (og ble kalt vestlendingen), hvordan barkekummen ble brukt, det at barking med orebark ga rødfarge til seilene, mannen på Bjørnholmen som ramla ned i barkekummen i hvitskjorte før han skulle til barnedåp i Høvåg kirke, om Tronderøyholmen og mågedanken, og mye annet liv og røre.

Reidar Jørgensen mestret fortellerkunsten. Hans levende ord kan ikke gjenskapes på papiret av meg.

Anne Lise Drøyer

Protokoll fra årsmøtet

i Gabriel Scott Selskabet 21.mars 2007 i kantina i Lillesand Rådhus.

Lederskapet ønsket velkommen (26 deltagere).

Saksliste:

1. Godkjenning av innkallingen.

Sakslista og innkallingen ble godkjent.

2. Valg av dirigent, referent og 2 til å underskrive protokollen.

Som dirigent ble valgt Helge Michalsen. Til å skrive under protokollen ble valgt Sven Kåre Larsen og Signe Bjørnholmen. Som referent ble valgt Arnhild T. Egeland.

3. Godkjenning av styrets forslag til årsmelding 2006.

Årsmeldinga ble gjennomgått av Kristine Gilje og godkjent. Det ble rettet stor takk til ekteparet Henriksen fra Åmli for initiativet til tur til Dinkelsbühl.

4. Godkjenning av styrets forslag til regnskap for 2006.

Regnskapet for 2006 ble gjennomgått av Anders Bjørnholmen og godkjent. Samtidig ble lagt fram oversikt over Dagene og oversikt over sponsorinntektene.

5. Innkomne forslag.

Ingen forslag var kommet inn. Ingjerd Modal la fram oversikt over boksalg for 2006. Det kom inn ca. 30.000 i kommisjonssalg i fjor. Oversikten ble tatt til orientering.

6. Valg. Valgkomiteens forslag ble lagt fram av Signe Bjørnholmen:

Styre:
Ledere: Thor Einar og Kirsten Hanisch (ny)
Kasserer: Anders Bjørnholmen (gjenvalg)
Sekretær: Arnhild T. Egeland (gjenvalg)
Varamedlem: Per Elias Drabløs (ny)
Treskoposten: Bjørg Adine Michalsen (gjenvalg)
Sven Kåre Larsen (gjenvalg)
Arnhild T. Egeland (utsending)

Forlaget: Ingjerd Modal (åremål)
Anders Bjørnholmen (gjenvalg)
Bjørg Adine Michalsen (gjenvalg)

Arrangementskomiteen :

May Finckelsen (gjenvalg)
Jens Stien (gjenvalg)
Signe Bjørnholmen (gjenvalg)
1 representant fra Gabriel Scott losjen (ny)
Det kom ingen andre forslag. Alle valg er

Forlaget Gabriel Scott Selskabet:

Bokansvarlig	
Ingjerd Modal, 4770 Høvåg,	tlf. 37 27 45 97
Anders Bjørnholmen, Lillesand.	tlf. 37 27 14 21
Bjørg Adine Michalsen, Kr. sand,	tlf. 90 15 73 30
Treskoposten	
Redaktør:	
Bjørg Adine Michalsen, Kristiansand	tlf. 90 15 73 30/38 04 27 87
e-post: bjorgmic@online.no	
Medarbeider:	
Sven Kåre Larsen, Randesund	tlf. 38 04 51 28
Medarbeider:	
Arnhild Egeland (forsendelse)	tlf. 38 04 54 66
Web-medarbeider: Artur Myhre Scott, USA	
www.gabrielscottselskabet.no	
Arrangementskomiteen: May Finckelsen, Jens Stien, Signe Bjørnholmen	
og Jorun Vatland	
Valgkomiteen: Signe Bjørnholmen (leder, tlf 37 27 14 21),	
Ingjerd Modal og Elisabeth Dobey	

Styret i Gabriel Scott Selskabet 2007

Lederskap:	
Thor Einar og Kirsten Hanisch	tlf. 38 09 12 45
e-post: thor.e.hanisch@hia.no	
Kasserer:	
Anders Bjørnholmen, Lillesand	tlf. 37 27 14 21
e-post: anders.bjornholmen@nordea.no	
Sekretær:	
Arnhild Torsvik Egeland, Kristiansand	tlf 38 04 54 66
egeland.arnhild@c2i.net	
Styrem.	
Torunn Tørå, Tromøya,	tlf. 37 08 50 06
Magne Songvoll, Lillesand	tlf. 37 27 53 42
Varamedlem:	
Per Elias Drabløs, ?????	tlf. 38 03 05 52/ 90 02 44 37

Treskoposten

Et medlemsblad for Gabriel Scott Selskabet

ISSN 1504-730X Nr. 2 August 2007 10. årgang

Redaktør: Bjørg Adine Michalsen, medarbeider: Sven Kåre Larsen - Layout/trykk: TERJES trykkeri as

Gabriel Scott Selskabet jubilerer!

I år er det alt 10 år siden Gabriel Scott Selskabet, Foreningen til fremme av Gabriel Scotts litteratur, ble stiftet. Datoen var 22. mai 1997. Gjeldende vedtekter er datert 22. februar 2003.

Noen driftige sjeler med Ingjerd Modal, ifølge Fædrelandsvennen ”Høvågs største ja-menneske” i spissen, tok initiativet. Siden har Gabriel Scott vært i konstant fokus for selskapets oppmerksomhet. De siste seks årene med Kristine og Torstein Gilje som alltid brennende utøvere av et blidt felles lederskap.

Virksomheten har hele tiden vært variert og dyptpløyende. Treskoposten, medlemsbladet, har fortalt om det meste, også om det imponerende antall nytugivelser av Scotts bøker, helt siden det første nummer kom ut 27. august 1998. Så er det da også en virkelig kjenner av Scotts litteratur, Sven Kåre Larsen, som var første redaktør. Fra 2002 er Bjørg Adine Michalsen, også hun tidligere formann, kreativ og verdig arvtaker på redaktørkrakken, fortsatt med Sven Kåre Larsen som en av selskapets desidert mest aktive og velinformerte bidragsytere.

Fra Scottselskabets annaler ser vi også at den største begivenheten hvert år er Gabriel Scott-dagene. I år i overgangen august-september preges disse selvsagt av at Selskabet jubilerer, om enn bare som en forsmak på 50- års markeringen for Gabriel Scotts bortgang neste år. Av spesiell interesse i år er at Truls Erik Dahl, Scotts biograf,

også han en av stifterne av selskapet, kommer og kaster sitt lys over dikterens levnetsløp og over utvalgte deler av hans produksjon som fins på cd og dvd. Komponisten Jon Kleveland med solist og orkester vil dessuten stå for en gedigen og vakker musikalsk presentasjon av Gabriel Scotts lyrikk. Og så blir det høymesse med Scott-preg i Høvåg kirke søndagen, bekransning av Scott-bautanen med tale av en ekte Scott, og kaffe og kringle i Høvåg gamle prestegård der Gabriel vokste opp. Langbueskyting i Scotts ånd blir det også!

Ekstra gledelig er det at Scott- familien vil være rikelig representert ved årets Gabriel Scott- dager. Stor takk går igjen til Arne Scott for at han åpnet Gabriel Scotts pietetsfullt ivarettede bolig ”Maagerei” for om lag 200 Scott- entusiaster på den minneverdige lørdagen 12. mai i år. Takk også til Agderposten og Arendal Avis og andre medier som ga begivenheten i selve ”reiret”, og også den informative oppfølgingen etterpå i Smith- Sørensen museet, så god dekning. Og til Torunn Tørå og arrangementskomiteen som dro arrangementet, som fikk så overveldende stor oppslutning, så elegant i land. I vår hittil så korte lederskapsperiode har vi alt, og med stor glede, konstatert at det er mange på, og også utover selve Sørlandet, som er villige til å ta et tak for Gabriel Scott! Det tegner godt for fortsattelsen.

Kirsten og Thor Einar Hanisch

Vi takker dere, Kristine og Torstein Gilje!

For seks år siden var det et ektepar helt borte i Stavanger som sa ja til å være ledere. Pensjonister var dere da, begge to. Jeg ville gjette på at dere var omkring 70 da dere sa ja. At stavangerfolk bryr seg om Gabriel Scott skyldes nok at du, Kristine, har røtter i Lillesand og at dere har sommerhus i Høvåg, dessuten at dere begge hadde deltatt på det meste av det som hadde skjedd siden Selskabet startet. Så Scottvenner var dere iallfall, det er sikkert. Jeg er imponert over at dere faktisk holdt koken i seks år. Og det har vært interessant å følge dere. Det har jeg hatt anledning til som redaktør av Treskoposten. Dere har tatt oppgaven meget seriøst og har ledet med faste og trygge hender.

Dere har på mange måter fungert som om det bare var en person. Mange samtaler har jeg hatt med dere på telefonen. Det var alltid Torstein som holdt telefonrøret og dermed snakket. Men rett i nærheten kunne jeg alltid høre Kristine som snakket og snakket og på den måten la mange av ordene i munnen på Torstein. Sånn ble det jo alltid og enstemmighet der i gården.

Dere kan faktisk virke ganske formelle og alvorlige til sine tider, men når man opplever dere i avslappede sammenhenger, merker man at dere

har en meget velutviklet humor som gjør dere i stand til å finne de lune humoristiske uttrykkene i Scotts bøker. Jeg har flere ganger etter samvær med dere gått hjem for å lese om igjen en og annen bok der jeg tilsynelatende ikke har oppdaget den humoren dere to har opplevd. Sånt er inspirerende!

Dere to Giljer har også hatt et vidt blikk når det gjelder å fremme Scotts litteratur. Dere har ikke bare forberedt neste års program; nei, dere har tenkt at mer kan gjøres. Derfor samlet dere folk til et viktig stormøte i Lillesand i fjor der mange, mange kulturinteresserte var invitert til å diskutere hva som kunne gjøres i et større fellesskap for å gjøre Scotts litteratur kjent. Stort! Og nå blir det jo Jernbyrden-spill. Spennende!

På vegne av alle oss Scott-elskere vil jeg takke dere begge to for innsatsen disse årene. Dere kan trygt hvile på laurbærene deres. Kanskje har dere ”forlenget” livet med å måtte ta et slikt tak – så la oss håpe vi ser dere i mange år fremover på Scott-arrangementer.

Bjørg Adine Michalsen.

Kristine og Torstein Gilje

Scottminner i skolestua

Som vi kan lese annetsteds i avisen vår, hadde vi en fin dag på Tromøy 12. mai der masse mennesker var til stede og der flere personer bidrog med sitt. Pensjonert lærer Margrethe Nilsen var en av dem som deltok denne dagen. Det var så interessant at redaktøren ba om å få manuset hennes slik at det kan deles med Treskopostens lesere:

”Det var året 1986. Det var en periode da Gabriel Scott nesten var gått i glemmeboka her. Riktignok sto det en byste av ham i Pollen, men likevel, interessen var liten. Selv har jeg alltid vært glad i forfatteren, både i voksenbøker og barnebøker. Jeg syntes det var ille at ingen lenger syntes å bry seg om bøkene hans. I alle fall fortjente han å bli husket på Tromøy der han hadde bodd og diktet, og å få et konkret minne.

Som lærer på Roligheten barneskole tenkte jeg da om en kunne gjøre noe, f. eks få til en monter. For det første har jo Scott skrevet en del barnebøker, og i voksne bøker er han barnas varme talsmann.

Dessuten skulle skolen etter ”moderne tanker” knyttes mer til lokalmiljøet. Syntes det var fint om en kunne *markere* på skolen at det bodde en *ordentlig* dikter på Tromøy.

Det hadde seg slik at vår sønn studerte sammen med Arne Scott som var mye i Maagereiret i perioder den gang. Arne hadde ofte vært hjemme hos oss, så jeg syntes jeg kjente ham ganske godt.

En gang jeg visste at Arne var i Maagereiret, tok jeg turen inn. Det var med bankende hjerte jeg sto foran dikterens dør. Da Arne lukket meg inn, kom jeg frem med mitt ærend og spurte om han kunne tenke seg å skjenke noen ting etter Scott til Roligheten barneskole. Målet var om vi kunne prøve å få i stand et verdig minnesmerke etter bestefaren.

Arne ble veldig begeistra for ideen og glad for å bli spurt. Han skulle snakke med broren sin, Helge, i Oslo. Han også ble veldig positiv til ideen.

Så begynte ballen å rulle. Skolens ledelse og de andre lærerne var veldig positive, de også.

Noe senere var jeg inne i Maagereiret igjen. Da var det Helge Scott som var der. Da fikk jeg være

med å plukke ut ting etter Scott som vi tenkte kunne være av interesse. Det var bare å forsyne seg! Jeg fikk mange ting, bl.a hatten og stokken, og da jeg satt ved dikterens skrivebord og fikk lov til å dra ut skuffen og forsyne meg med et håndskrevet manuskript, var jeg veldig ydmyk

og høytidsstemt. Da jeg gikk hjem med tingene, var jeg så glad at jeg gikk og småsang.

Så begynte vi å forberede oss på skolen. Vaktmesteren, Svein Olsen, laga en fin monter som vi kledde med rødt stoff inni.

Blant elevene forberedte vi ”Gabriel Scott-dag”. Elevene lærte om dikteren, og det ble øvd inn program, alt av og om Gabriel Scott. Monteren ble gjort ferdig med alle tinga og hengt opp på veggen, og 26. november kom Arne med kone og en liten sønn og avduket og overrakte gaven, og elevene og lærerne var til stede. Der var folk fra Agderposten og tok bilder og refererte. Så var det fest og program i musikk salen resten av dagen der elevene deltok med ”fynd og klem” og Arne fortalte om hvorfor han trodde farfaren var blitt dikter. Vi hadde en fin festdag på skolen.

Monteren er fremdeles på skolen. Den er riktignok blitt flytta en gang, men henger fortsatt på veggen. Den inneholder Gabriel Scotts velbrukte hatt, hans flotte stokk av ibenholt med elfenbensknott på toppen, notisbok som han alltid hadde innen rekkevidde til å notere i, penn med spesiallaget, tykt penneskaft, blekkhus med rester av grønt blekk, manuskript (fire håndskrevne ark av fortellingen ”Hengelampen”), noen av barnebøkene hans, fargefoto av ”Maagereiret”, 2 fotos av Gabriel Scott. I bunnen er pynta med pene skjell og små runde stein fra Tromøy. Og så henger det en stor plaklat med teksten:

GABRIEL SCOTT 1874 – 1985.
SØRLANDETS DIKTER.
BODDE PÅ TROMØY

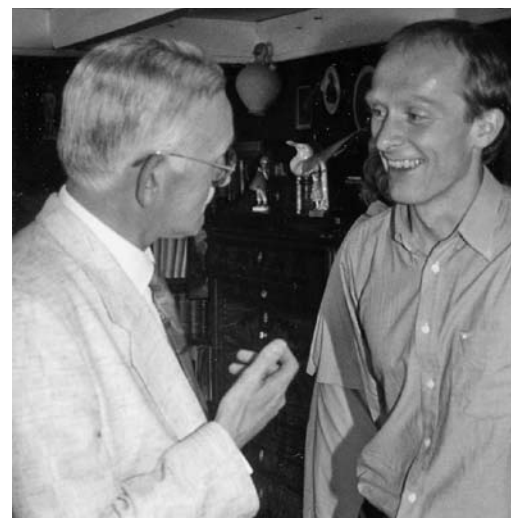
Brødrene Scott laga trykte merkelapper med tekster til hvert bilde som ble hengt opp der de skulle. Inne i monteringen fikk vi lov til å sette en liten lapp med teksten:
Gave til Roligheten barneskole fra familien Scott, høsten 1986

Herlig moidag i Maagereiret

Besøket i Gabriel Scotts bolig Maagereiret 12. mai, i forbindelse med tiårsjubileet for Gabriel Scott Selskabet, ble en stor opplevelse for de omlag 200 fremmøtte fra selskapet og Tromøy Historielag. Stor takk til Arne Scott som kom ens ærend fra Oslo, åpnet huset, orienterte, og lot oss vandre fritt omkring blant alle Gabriel Scotts klenodier. Pietetsfullt tatt hånd om som de er i sitt autentiske miljø i Maagereiret i Brattekleiv ut mot Galtesund på vakre Tromøy.

Også besøket med bevertning etterpå i Smith Sørensens Samlinger med Smith Sørensen selv til stede, ga innsikt i personligheten Gabriel Scott. En innsikt som ble formidlet av mennsker som selv møtte og opplevde den store forfatteren i hans eget miljø.

Arne Scott(th) i samtale med Sven Kåre Larsen

Maagereiret

Kirsten og Thor Einar Hanisch

ad Scottminner i skolestua:

Her er det som brødrene Helge og Arne Scott hadde skrevet på merkelappene:

1. Blekk.

Gabriel brukte nesten alltid grønt blekk. Grønt var håpets farge.

2. Penn.

Han skrev alle sine bøker for hånd, og for at han ikke skulle få vondt i hånden, fikk han spesiallaget tykke pinner.

3. Notisbok.

Gabriel Scott hadde faste arbeidstider 7 dager i uken. ”Det er 52 søndager i året -- jeg har ikke tid til å la være å arbeide.” Ofte kunne det gå tungt, og det hendte at han strøk over ukers arbeid og begynte på nytt. Gode ideer var kostbare og kunne komme når han minst ventet det. Han hadde derfor alltid en notisbok innen rekkevidde, både ved sengen, på reiser og på sine faste spaserturer på Tromøya.

4. Blekkhus.

Også forfattere kan ha vanskeligheter med å skrive og trenger å avreagere. Gabriel Scott var intet unntak. I slike stunder kunne litt av hvert bli kastet på sjøen. Dette blekkhuset er funnet på sjøbunnen utenfor verandaen i ”Maagereiret”.

5. Bildet av G. S. ved skrivebordet.

G.S måtte ikke forstyrres når han diktet. På døra til arbeidsværelset er det smekklås. Han var svært glad i barn, men helst de stillfarne. Låsen kom etter besøk av en svært livlig og høyrøstet ung slektning.

6. Hatten.

G. S. mente at en dikter burde være ”mann for sin hatt”, og valgte alltid den store bredremmede typen. Kapteinslue ble også mye brukt. Inne gikk han ofte med en ”dikterhatt” av fløyel, samme type som Jonas Lie ofte er avbildet med.

7. Stokken.

G. S. skrev som regel til kl. 3 om ettermiddagen og gikk så en spasertur. Han hadde sine faste ruter. De fleste gikk innom Færvik kirkegård hvor sønnen Elg Bjarne var begravet. Han kom da inn fra skogen, og Elgs navn vender derfor denne veien., motsatt av det som var vanlig. Han brukte alltid stokk – fra 20 års alder til han til slutt trengte den.

8. Bøkene

G. S. ble først kjent for sine barnebøker: Trip, trap, tresko (1902), Tante Pose (1904), Hollender Jonas (1908), Gutten i røyken (1910), Boken om de fire dukker (1910), Sølvfaks (1912), Kari Kveldsmat (1913) og Dukkedrommen (1913).

Men resten av de 60 bøkene er skrevet først og fremst for voksne.

9. Bildet av ”Maagereiret”

G. S. kalte hjemmet sitt ”Maagereiret”. Han flyttet inn i 1917 og bodde der til sin død. Navneskiltet over døren har han malt selv.

VET DU AT

- det er 100 år siden Scott skrev boken ”De tre lindetrær”.

- den handler om tre vakre piker fra fra bayersk middelalder som forelsker seg i en prins. Men han drukner....

- i denne boka og i ”Camilla Dyring” fra 1906 møter vi den religiøse grubleren Gabriel Scott for første gang

- mange av hans senere bøker er også preget av religiøs uro

- i april 1907 kom Scott hjem fra Dinkelsbühl og måtte skrive fortellingen ”Hvorledes St. Peter kom i det grønne taarn” for å få penger til hjemreisen

- det ser ut til å være mer populært med lederskap enn med leder i Scott Selskabet

- vi har nå fått nytt lederskap som er bosatt i Kristiansand

- det er i år ti år siden Gabriel Scott Selskabet ble stiftet

- ekteparet Gilje, bosatt i Stavanger, var ledere i 6 av de ti årene.

- en elev ved Vågsbygd videreg. skole har skrevet oppgave om Scott

- han analyserer tre av Scotts bøker med spørsmål om Scott har appell utenfor landsdelen

- eleven heter Robert Breistøl og de tre bøkene han bruker er Kilden, Det gylne evangelium og De Vergeløse

- ikke så uventet kommer Breistøl til at Scott er både nasjonal og internasjonal

- redaktøren er på jakt etter småhistorier om Gabriel Scott

- vi henvender oss da til den eldre garde

- redaktøren kan nå skriftlig på adressen Marviksveien 37, 4631 Kr.sand, og kan gjerne komme på besøk til noen som kan fortelle

Prisliste for bøker fra Gabriel Scott Selskabets forlag.Gjelder fra 01.01.2007.

	Pris	Medlemspris
Sølvfaks	kr 150,-	kr 105,-
Hollender-Jonas I og II (i et bind)	” 150,-	kr 105,-
Tripp-Trapp-Tresko	” 210,-	kr 145,-
Jernbyrden I og II (i ett bind)	” 330,-	kr 230,-
Jagtjournalen	” 200,-	kr 140,-
Skipper Terkelsens levnedsløp	” 200,-	kr 140,-
Alkejegeren	” 280,-	kr 195,-
Det gylne evangelium	” 280,-	kr 195,-
The golden gospel	” 280,-	kr 195,-
Helgenen	” 280,-	kr 195,-
Det spøker	” 230,-	kr 160,-
Pider Ro’s historier	” 200,-	kr 140,-
”Gud velsigne Vårherre” av Jakob Jervell	” 150,-	kr 105,-
Barkefletteren	” 325,-	kr. 225,-
Påskeeggene	” 280,-	kr. 195,-
Stien	” 280,-	kr. 195,-

Vi har også en del eksemplarer av Blomsterevntret: kr. 160,-
Ingjerd Modal ,tlf / fax 37 27 45 97, Anders Bjørnholmen,tlf. 37 27 14 21
Brekkekjær pensjonat. tlf 37 27 52 20 fax 37 27 54 30
Bøkene kan kjøpes under Scott-dagene. Ellers kan bøkene kjøpes til ordinær pris hos de fleste bokhandlere på Sørlandet.